

RADOVAN DÁVID
vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Práva a povinnosti dítěte, rodičů, OSPOD a zařízení při nařízení ústavní výchovy“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

**Termín a místo konání: 20. listopadu 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Ústavní výchova je krajním a časově omezeným opatřením, které zasahuje do základního práva dítěte vyrůstat v rodině a na rodinný život, proto smí být použita jen tehdy, pokud nelze bezpečí a rozvoj dítěte zajistit jiným, mírnějším způsobem. Jejím cílem není trest, ale ochrana – stabilizace situace dítěte a vytvoření prostoru pro sanaci rodiny nebo nalezení vhodnější formy péče. O to větší důraz je kladen na procesní korektnost, srozumitelnost a etickou kvalitu rozhodování.

Zákon o zvláštních řízeních soudních, občanský zákoník a zákon o sociálně-právní ochraně dětí vytvářejí rámec, který propojuje princip proporcionality, subsidiarity a nejlepšího zájmu dítěte. V praxi to znamená, že každý krok – od návrhu OSPOD, přes předběžné opatření až po samotné nařízení ústavní výchovy – musí být pečlivě odůvodněn, přezkoumatelný a postavený na reálném vyhodnocení situace dítěte.

Současná praxe klade zvýšené nároky na srozumitelnou komunikaci mezi rodiči, dítětem, OSPOD a zařízeními, na přiměřené informování dítěte a na úpravu kontaktu s rodiči včetně dohlížených či nepřímých forem. Ústavní výchova je účinná jen tehdy, pokud směřuje k návratu dítěte do rodiny, nebo k zabezpečení jiné formy trvalé péče, která respektuje jeho identitu a vztahy. Seminář propojuje právní, procesní a etické aspekty výkonu ústavní výchovy

a nabízí nástroje, jak sjednotit rozhodovací a metodickou praxi v souladu s Úmluvou o právech dítěte a Komentáři Výboru OSN pro práva dítěte.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- vymezit právní rámec pěstounské péče podle občanského zákoníku a ZSPOD
- rozlišit pěstounství od svěření, poručení a ústavní výchovy
- popsat práva a povinnosti dítěte, rodičů, pěstouna a OSPOD
- vysvětlit vztah mezi rodičovskou odpovědností a výkonem pěstounství
- aplikovat zásadu nejlepšího zájmu dítěte a proporcionality zásahu
- nastavit přiměřené informování mezi rodiči, pěstounem a dítětem
- rozlišit běžné a nikoli běžné záležitosti dítěte a reagovat na ně právně správně
- využívat nepřímý styk jako formu kontaktu při zvýšeném riziku pro dítě
- zohlednit přání a názor dítěte přiměřeně jeho věku a vyspělosti
- vést dokumentaci a spis v souladu s právními a etickými standardy
- formulovat širší oprávnění pěstouna a jejich limity
- posoudit kvalitu a stabilitu péče při kontrolách OSPOD
- reagovat na konflikty mezi rodiči a pěstounem mediací či facilitací
- formulovat srozumitelná a přezkoumatelná podání pro soud
- chránit dítě před přetížením konfliktem a zachovat jeho kontinuitu

Obsah kurzu:

1. Právní povaha a účel pěstounství

- Zakotvení v občanském zákoníku, ZSPOD a Úmluvě o právech dítěte
- Pěstounství jako osobní péče nahrazující péči rodičů
- Dočasnost, stabilita a revize trvání pěstounství
- Účel pěstounství ve vztahu k sanaci rodiny
- Práva dítěte a ochrana jeho identity
- Vztah k rodičovské odpovědnosti a dalším formám péče
- OSPOD a soud jako garanční složky systému
- Princip nejmenšího zásahu a přiměřenosti

2. Role a kompetence jednotlivých subjektů

- Dítě jako aktivní nositel práv
- Rodiče – zbytkový výkon rodičovské odpovědnosti
- Pěstoun – práva, povinnosti a odpovědnost
- OSPOD – kontrola, metodické vedení a podpora
- Soud – rozhodování, přezkum a úpravy
- Úřad práce – podpora a příspěvky pěstounům
- Škola a zdravotnictví – informační propojení
- Koordinace institucí bez duplicit a uniků údajů

3. Výběr, příprava a posouzení pěstouna

- Kritéria způsobilosti a vhodnosti
- Přednost příbuzných osob a zachování vazeb dítěte
- Proces odborné přípravy podle ZSPOD
- Ověření motivace a domácího prostředí
- Souhlas dítěte a jeho význam
- Podklady pro soudní rozhodování
- Možnost změny pěstouna a revize vhodnosti

- Psychologické aspekty výběru

4. Rozsah práv a povinností pěstouna

- Každodenní péče a zastupování dítěte
- Běžné a nikoli běžné záležitosti
- Rozhodování o vzdělání, zdraví a volnočasových aktivitách
- Širší oprávnění a jejich vymezení v rozhodnutí
- Povinnost informovat rodiče a OSPOD
- Péče o majetek dítěte
- Souhlas soudu při významných úkonech
- Praktické příklady z rozhodovací praxe

5. Práva a povinnosti rodičů

- Zachované složky rodičovské odpovědnosti
- Právo na kontakt a informování
- Možnost účasti na významných rozhodnutích
- Změna nebo obnovení péče o dítě
- Spolupráce s OSPOD a pěstounem
- Etické zásady komunikace
- Omezení zásahů do soukromí dítěte
- Vyvažování práv rodičů a zájmů dítěte

6. OSPOD a výkon dohledu

- Kontrola kvality a podmínek péče
- Ochrana práv dítěte a pěstouna
- Periodické šetření a záznamy
- Doporučení a metodická podpora pěstounů
- Řešení pochybení a postup při zjištění ohrožení
- Spolupráce se soudy a odborníky
- Případové konference a individuální plán ochrany dítěte
- Zajištění stability a kontinuity

7. Informování a kontakt

- Nastavení přiměřeného informování
- Periodicita, forma a rozsah sdělení
- Informování dítěte v souladu s věkem a situací
- Ochrana citlivých údajů
- Právo rodičů na přístup k informacím
- Nepřímý a dohlížený styk dítěte s rodičem
- Modelové příklady komunikačních dohod
- Role OSPOD jako mediátora

8. Participace dítěte a jeho hlas

- Zjišťování názoru dítěte a jeho zohlednění
- Autenticita a přiměřenost výpovědi
- Prevence loajaltních konfliktů
- Role kolizního opatrovníka
- Dokumentace rozhovorů a zápis do spisu
- Informování dítěte o výsledku řízení
- Právo dítěte být slyšeno v soudním řízení
- Zásady respektující komunikace

9. Finanční a organizační rámec

- Příspěvky a odměna pěstouna
- Výživné a vztah k dávkám ZSPOD

- Správa jmění dítěte
- Vyúčtování a kontrola využití prostředků
- Povinnosti vůči úřadu práce a OSPOD
- Pojištění odpovědnosti pěstouna
- Příklady finančních ujednání
- Praktická doporučení k transparentnosti

10. Konflikty a krizové situace

- Typické konflikty mezi rodiči a pěstouny
- Mediace a facilitace jako nástroje řešení
- Postup při porušování povinností
- Přesuny dítěte a dopady na stabilitu
- Prevence opakovaných změn prostředí
- Role OSPOD při krizové intervenci
- Právní důsledky závažných pochybení
- Zajištění zájmu dítěte jako priority

11. Judikatura a metodické souvislosti

- Přehled rozhodnutí soudů a ESLP
- Dopady Úmluvy o právech dítěte na pěstounství
- Závěry veřejného ochránce práv a MPSV
- Kritéria přezkoumatelnosti zásahů
- Příklady dobré praxe
- Nejčastější právní chyby
- Reflexe metodických pokynů
- Inspirace z evropského kontextu

12. Diskuse a závěr školení